

Džaba NATO koordinate bez evra

Petar Mihajlović (Centar za razminiranje): U dosadašnjem radu na ovom poslu koordinate nisu bile smetnja, već nedostatak novca za čišćenje terena. Ako ovim tempom budu pristizala sredstva, za 10 do 15 godina nećemo završiti razminiranje. Sačinili smo deset projekata za čišćenje terena, ali se od početka ove godine nijedan donator nije javio

Norveška nije dala nijedan dinar Beogradu za čišćenje lokacijama na kojima još ima kasetnih bombi ostalih od bombardovanja 1999. A koordinate lokacija sa zaostalim kasetnim bombama, koje je NATO predao Srbiji, ne znače puno ako ne dobijemo pare za njihovo uklanjanje. U dosadašnjem radu na ovom poslu takozvani GPS podaci, odnosno koordinate nisu bili smetnja, već nedostatak novca za čišćenje terena. Ako ovim tempom budu pristizala sredstva, za 10 do 15 godina nećemo završiti razminiranje Srbije, neračunajući teritoriju Kosova i Metohije, koja nije u našoj nadležnosti - rekao je za Glas Petar Mihajlović, direktor Centra za razminiranje.

Podaci koje je Severnoatlantska alijansa dostavila Srbiji preko našeg Ministarstva spoljnih poslova mogu da pomognu, ističe Mihajlović, u tom smislu što će dati precizne granice lokacija pogođenih kasetnim bombama, koje su naši stručnjaci već utvrdili ili eventualno otkrili neke druge lokacije, što bi bila ključna stvar u tom slučaju.

- Te koordinate, koje u Centar još nisu stigle, ubrzaće naš rad na izviđanju situacije na projektima za uklanjanje kasetnih bombi, ali ne i na samom razminiranju. Ključ za ovo poslednje su pare. Kada dobijemo te NATO podatke, naši stručnjaci će izaći na teren i videti da li su oni validni. Taj posao će trajati od šest do osam meseci - objasnio nam je Mihajlović.

Podaci Centra za razminiranje pokazuju da kasetnih bombi ima još na šest područja u Srbiji i to su Niš, Kraljevo, Kopaonik, Kuršumljija, Sjenica i selo Vladimirci kod Šapca. Svako od njih ima više lokacija, a bombe su u ruševinama objekata, naseljima, na planinama i poljoprivrednom zemljištu.

- Procenili smo da je površina pod kasetnim bombama oko 23.000.000 metara kvadratnih i da bi za njihovo uklanjanje trebalo oko 20.000.000 evra, budući da čišćenje jednog kvadrata košta između 0,7 i 1,2 evra. Do sada smo razminirali tri miliona kvadratnih metara, gde su uništene 273 kasetne bombe - kazao nam je direktor Centra.

Među pomenuta tri miliona kvadrata, koji su čišćeni počev od 2003. godine, ušli su deo civilnog aerodroma u Nišu, niško naselje Duvanište, industrijska zona tog grada, krug oko Fabrike duvana i dvorište jedne škole. Na Kopaoniku je posao počeo godinu dana kasnije, a sređen je prostor gde je srušen hotel „Bočište“, kao i kompletne površine oko svih hotela, ski-staza i žičara. U Kraljevu je u toku saniranje područja sela Samaila. Za te poduhvate tri miliona dolara dala je Vlada SAD, 130.000 evra stiglo je iz Fabrike duvana u Nišu, od češke vlade 40.000 evra i od Vlade Srbije pola miliona evra.

- Sačinili smo deset projekata za čišćenje terena od kasetnih bombi na prostoru Niša, Kraljeva i Sjenice, ali se od početka ove godine nijedan donator nije javio, tako da nema načina da počnemo taj posao. Od početka godine do sada ostvarena su samo dva projekta, i to u Nišu i Kraljevu, vredna oko 450.000 evra - istakao je Mihajlović i dodao da sav novac za ovaj posao ide preko Međunarodne fondacije za razminiranje, koja odobrava projekte našeg centra, traži sponzore i određuje firme koje će posao obaviti. Osim toga, generalnog izviđanja terena nije bilo, a opšte izviđanje je 2001. obavila italijanska organizacija „Intersos“, u saradnji sa Vojskom Jugoslavije i MUP-om, čime je potvrđeno da su podaci Vojske i Policije o lokacijama tačni. Međutim, precizne koordinate nisu ucrtane.

- I zato smo početkom ovog meseca počeli generalno izviđanje, koje će da traje osam meseci. Tek na proleće, kada se otope snegovi, izaći ćemo na teren, a do tada rad će biti kancelarijski - kazao je Mihajlović i podsetio da je inicijativa za traženje podataka od NATO potekla iz Centra, a ne MIP-a.

Kasetne bombe nisu jedine muke koje more Srbiju i njene organe koji se bave razminiranjem. Polja sa protivpešadijskim i protivtenkovskim minama još ima u pograničnom području sa Hrvatskom i to na površini od 2.800.000 kvadrata. Reč je o selima Jamena i Morović u opštini Šid, a završetak tog posla nedostaje još 3.500.000 evra, budući da sređivanje metra kvadratnog košta između 0,9 i 1,3 evra.

- Do sada je razminirano oko 3.700.000 kvadrat, gde je uništeno 5.000 raznih mina. Sredstva za taj posao od 4.500.000 evra došla su preko Međunarodne fondacije za razminiranje i pomoć žrtvama mina, a učestvovala su i javna preduzeća Srbije sa 250.000 evra. Tu je norveška nevladina organizacija „Narodna pomoć“ dala 450.000 evra i to je jedina pomoć za razminiranje koja je stigla iz Norveške. Svoj doprinos dale su i vlade Nemačke i Češke - objasnio je on.

Poseban problem su i avionske bombe, čija težina je i do 930 kilograma i drugi projektili velike mase kojih u užoj Srbiji, ako ne računamo Kosmet, ima na 43 lokacije u zemlji, na dubini i do 20 metara. A i korita Save i Dunava ih „gaje“. Za uklanjanje jednog projektila potrebno je između 100.000 i 250.000 evra, a pretraživanje kvadrata reke košta oko 0,5 evra. Pretražena je površina od 3.900.000 metara kvadratnih i nađeno je sedam avionskih bombi. Oko 1.700.000 evra obezbedila je Dunavska komisija, a srpska javna preduzeća i grad Beograd donirali su oko 750.000 evra, a opština subotica oko 6.000 evra.

- Za vađenje avionskih bombi nema interesa donatora, jer su one duboko pod zemljom. Samo za vađenje bombe iz kineske ambasade, kod hotela Jugoslavija Glad Beograd dao je 150.000 evra, a za onu na Zvezdari potrebno nam je 250.000 evra. A kada aerodrom „Ponikve“ postane civilni, moraćemo da tražimo i pomoć stranih stručnjaka jer ni mi ni region još nismo imali tako kompleksan slučaj. Tamo je gađano 13 kaponira, odnosno bunkera, u kojima je bilo šest aviona tipa „orao“ i jedan „mig 21“. U nekim kaponirima bilo je i skladišta municije, a i ti avioni su bili naoružani kasetnim bombama. Zato ćemo morati da tražimo pomoć Ženevskog centra za razminiranje, koji je organ UN - naglasio je Mihajlović.

ŠTA JE TRAŽENO OD BRISELA

Zahtev Centra upućen u NATO sadržao je sledeće podatke:

- naziv lokacija
- datum gađanja
- GPS koordinate lokacija (geografska dužina i širina)
- pravac izbacivanja kasetnih bombi (azimut)
- procenjena površina na koju su pale kasetne bombe
- vrsta i broj kontejnera
- oznaka, broj i vrsta kasetnih bombica

KONTEJNER PUN BOMBICA

Kasetne bombe se sastoje od kontejnera koji se izbacuje iz vazduha ili ispaljuje sa zemlje i koji sadrži nekoliko stotina projektila ili bombica i otvara se u vazduhu. Zato vetar može i da ih malo ponese, te su neprecizne u pogađanju ciljeva i opasne po civilno stanovništvo. One mogu da ubiju i osakate ljude i decenijama po izbacivanju, pošti je procenat neuspeha projektila visok, između pet i 20 odsto. Tokom bombardovanja Srbije NATO je '99. koristio kontejnere sa oznakama: 1) AGM-154 sa 145 bombica BLU-97 (Engleska); 2) BELUGA sa 151 bombicom BLG 66; 3) BL-755 sa 147 bombica BL 755; 4) CBU-87/B sa 202 bombica BLU 97 (SAD) i 5) CBU-99 i CBU-10 (ROKAJ) sa 247 bombica MK-118

NA KOSMETU DESET PUTA VIŠE PARA

- Prema nezvaničnim podacima Centra za razminiranje, koje smo dobili od međunarodnih nevladinih organizacija, međunarodna zajednica je za razminiranje na Kosmetu uložila oko 90 miliona evra, dok je za užu Srbiju dala deset puta manje - istakao je Petar Mihajlović.

„VINČA“ ZADUŽENA ZA RADIJACIJU

Centar nije nadležan za dekontaminaciju i uklanjanje projektila sa osiromašenim uranijumom, koji su u delokrugu Ministarstva za zaštitu životne sredine i Institut u Vinči. Te institucije uklonile su zagađeno zemljište i projekte sa četiri lokacije u opštinama Bujanovac, Medveđa i Preševo.

Preneto iz lista "Glas javnosti" <http://www.glas-javnosti.co.yu/clanak/glas-javnosti-27-09-2007/dzaba-nato-koordinate-bez-evra>

27.09.2007.